

Çankaya Katlı Otoparkının Yıkım Kararı Hakkında Açıklama:

Tarihi Kent Merkezinin Geleceği Kamusal Bir Yaklaşımla Şekillenmelidir!

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından, kent gündeminde uzun süredir tartışma konusu olan Çankaya Katlı Otopark ve Alışveriş Merkezi yapısının yıkımına karar verildiği açıklanmıştır.

2024 yılı içerisinde, Koruma Kurulu tarafından Çankaya Katlı Otopark ve Alışveriş Merkezi yapısının bulunduğu alanın 1. derece arkeolojik sit alanı statüsü; koruma politikalarına ve yapının yıkımına ilişkin alınmış daha önceki kurul kararına aykırı bir biçimde 3. derece arkeolojik sit alanı olarak değiştirilmiş ve bu değişiklikle yapının güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Ancak söz konusu yapının, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında hazırlanan teknik rapor doğrultusunda riskli yapı olarak tespit edilmesi ve güçlendirme maliyetinin oldukça yüksek olması nedeniyle yıkımına karar verildiği kamuoyu ile paylaşılmıştır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi olarak, tarihi kent merkezi içerisinde hukuka aykırı biçimde inşa edilmiş bu yapının yıkım kararını yalnızca teknik bir zorunluluk değil, aynı zamanda İzmir'in tarihi kent merkezi için ivedilikle uygulanması gereken doğru bir karar olarak değerlendiriyoruz.

Tarihi Kent Merkezi Açısından Alınan Yıkım Kararı Doğru Bir Karardır

Smyrna Agorasının yanı başında yer alan Çankaya Katlı Otopark ve Alışveriş Merkezi yapısı; İzmir tarihi kent merkezini kapsayan ve UNESCO Dünya Mirası adaylık sürecinde yer alan "İzmir Tarihi Liman Kenti Alanı" sınırları içerisinde bulunmaktadır. Bu konumu itibarıyla alanda gerçekleştirilecek her türlü uygulamanın yürürlükte bulunan Koruma Amaçlı İmar Planları ve Alan Yönetim Planı kararları ile uyumlu biçimde ele alınması zorunludur.

2022 yılında onaylanan İzmir Tarihi Liman Kenti Alan Yönetim Planında söz konusu yapı ve alan için İzmir Büyükşehir Belediyesine açık bir sorumluluk yüklenmiştir. Planın Faaliyet 2.3.2 maddesinde, *"Agora Ören Yerinin silüetini olumsuz etkileyen ve Eşrefpaşa Caddesi'ndeki trafik yükünü artıran Çankaya Katlı Otoparkı'nın, 1/5000 ölçekli Kemeraltı Kentsel Sit Alanı Bütünü Nazım İmar Planı kararları doğrultusunda kaldırılacağı; alanın Agora ve Basmane bölgeleri için Ziyaretçi Karşılama ve Bilgilendirme Merkezi olarak düzenleneceği"* ifade edilmiştir. Aynı maddede, bu merkezin ulusal veya uluslararası bir yarışma projesiyle elde edilmesi gerektiği de açıkça belirtilmiştir.

Dolayısıyla söz konusu yapının yıkımı, yalnızca riskli bir yapının kaldırılması değil; aynı zamanda plan kararlarıyla da öngörülen, tarihi kent merkezinin bütünlüğünü yeniden kurma yönünde atılmış bir adımdır.

Tarihi Kent Merkezine Erişimde Toplu Taşıma Tercih Edilmelidir

Çankaya Katlı Otoparkı, yapıldığı dönemin otomobil merkezli planlama anlayışının bir ürünüdür. Bu anlayışın tarihi kent merkezlerinde geri dönülmez tahribatlara yol açtığı artık açıktır. Kültürel miras açısından zengin kent merkezlerinde, özel araç kullanımını artıran değil; toplu ulaşımı, yaya erişimini ve bisikletli ulaşımı güçlendiren politikalar esas alınmalıdır.

Bugün İzmir tarihi kent merkezine metro, tramvay, deniz ulaşımı ve otobüs hatlarıyla erişim mümkündür. Bu erişim olanakları, güncel İzmir Ulaşım Ana Planı ve yakın dönemde başlatılan plan revizyonu çalışmaları kapsamında daha da güçlendirilmeli; kent merkezine erişim özel araçlar üzerinden değil kamusal ve çevreci ulaşım biçimleri üzerinden planlanmalıdır.

Süreç, Şeffaf ve Katılımcı Bir Yöntemle Yürütülmelidir

İzmir'in tarihi kent merkezinde gerçekleştirilecek her müdahale, kentin kültürel mirası, sosyo ekonomik yapısı ve kamusal yaşamı üzerinde doğrudan etki yaratmaktadır. Bu nedenle, yıkım sonrası süreçte yürütülecek planlama, tasarım ve uygulama aşamaları ilgili meslek odaları, üniversiteler ve kentlilerin katılımıyla, şeffaf ve bilimsel bir yaklaşımla yürütülmelidir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi olarak, tarihi kent merkezinin korunması, planlama bütünlüğünün sağlanması ve kamu yararının gözetilmesi amacıyla sürece her türlü bilimsel ve teknik katkıyı sunmaya hazır olduğumuzu kamuoyuna saygıyla duyururuz.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI İZMİR ŞUBESİ